

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

25 листопада 2014 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого Кривенка В.В.,
суддів: Грицива М.І., Гусака М.Б., Коротких О.А., Кривенди О.В.,
Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б.,
Самсіна І.Л., Терлецького О.О., –

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Волинця Олександра Борисовича до Львівської митниці (правонаступником якої є Львівська митниця Міністерства доходів і зборів України; далі – Митниця), Державної митної служби України (правонаступником якої є Міністерство доходів і зборів України; далі – ДМСУ) про скасування наказу, поновлення на публічній службі, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу,

в с т а н о в и л а:

У вересні 2011 року Волинець О.Б. звернувся до суду з позовом, у якому просив: визнати незаконним та скасувати наказ від 29 серпня 2011 року № 1822-к «Про припинення перебування на державній службі» у частині припинення його перебування на державній службі в митних органах України на посаді в.о. начальника відділу митного оформлення № 1 митного поста «Мостицька» Митниці, поновити на зазначеній посаді та стягнути на його користь середній заробіток за час вимушеного прогулу.

На обґрунтування позову Волинець О.Б. послався на те, що зазначений наказ в частині його звільнення незаконний, оскільки його перебування на державній службі припинено без достатніх правових підстав. Оскаржуваний наказ про його звільнення прийнято у період тимчасової непрацездатності, всупереч вимогам статті 40 Кодексу законів про працю України.

Суди встановили, що з 1999 року Волинець О.Б. проходив службу в митних органах України та до звільнення працював на посаді в.о. начальника відділу митного оформлення № 1 митного поста «Мостицька» Митниці.

ДМСУ наказом від 29 серпня 2011 року № 1822-к за порушення Присяги державного службовця (далі – Присяга) припинила перебування Волинця О.Б. на державній службі в митних органах України.

Підставою прийняття зазначеного наказу було службове розслідування, висновки якого викладені в акті службового розслідування від 23 серпня 2011 року.

Згідно з актом Волинець О.Б. не забезпечив дотримання режиму законності та правопорядку в зоні митного контролю, належної організації роботи підпорядкованого особового складу, належного контролю за діями підлеглих та дотримання режиму в зоні митного контролю, що свідчить про несумлінне виконання ним своїх службових обов'язків, визначених підпунктами 2.1, 2.3, 2.24 посадової інструкції начальника відділу митного оформлення № 1 митного поста «Мостицька» Митниці.

Львівський окружний адміністративний суд постановою від 1 лютого 2012 року позов задовольнив.

Львівський апеляційний адміністративний суд постановою від 27 червня 2012 року скасував постанову суду першої інстанції та прийняв нову, якою у задоволенні позову відмовив.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 15 травня 2014 року постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 27 червня 2012 року скасував, постанову Львівського окружного адміністративного суду України від 1 лютого 2012 року залишив у силі, погодившись із його висновком та зазначивши, що відповідачі не довели вчинення Волинцем О.Б. таких порушень, які могли би бути підставою для застосування до нього такого найсуворішого заходу відповідальності, як звільнення за порушення Присяги.

Не погоджуючись із ухвалою суду касаційної інстанції, Митниця звернулася із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави неоднакового застосування Вищим адміністративним судом України пункту 6 частини першої статті 30 Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ «Про державну службу» (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі – Закон № 3723-ХІІ).

На обґрунтування заяви додано копію ухвали Вищого адміністративного суду України від 10 вересня 2013 року (№ К/9991/58349/12, К/9991/60995/12), яка, на думку Митниці, підтверджує неоднакове застосування касаційним судом однієї і тієї ж норми матеріального права у подібних правовідносинах.

У вказаній ухвалі касаційний суд зазначив: «...оскільки проведеним Рівненською митницею службовим розслідуванням встановлено факт несумлінного виконання позивачем своїх посадових обов'язків, що є несумісним із званням державного службовця, і відповідачами дотримано процедуру звільнення позивача за порушення присяги, вірним є висновок суду першої інстанції про правомірність прийняття оскаржуваних наказів про припинення перебування Салівонної Г.С. на державній службі».

Верховний Суд України вже вирішував питання про усунення розбіжностей у застосуванні пункту 6 частини першої статті 30 Закону № 3723-ХІІ і, зокрема, у постановях від 10 вересня 2013 року та 1 липня 2014 року (справи №№ 21-180a13, 21-267a14 відповідно) зазначив, що правовий статус посадових осіб митної служби України, їх права та обов'язки визначаються Конституцією України, Митним кодексом України, а в частині, що ним не регулюється, – Законом № 3723-ХІІ. Тобто дисциплінарна відповідальність посадових осіб митної служби врегульована спеціальним законодавством, у тому числі й нормами Дисциплінарного статуту митної служби України, затвердженого Законом України від 6 вересня 2005 року № 2805-IV (чинного на час виникнення спірних відносин; далі – Статут). Положення Закону № 3723-ХІІ можуть застосовуватися щодо посадових осіб митної служби у тій частині,

що не врегульована спеціальним митним законодавством, у тому числі й нормами Статуту.

Оскільки припинення державної служби на підставі пункту 6 частини першої статті 30 Закону № 3723-ХІІ є крайнім заходом відповідальності державного службовця за порушення службової дисципліни, який виходить за межі дисциплінарної відповідальності, то неможливість застосування до посадової особи митної служби дисциплінарних стягнень аж до звільнення з митного органу має бути мотивовано.

Розділом 4 Статуту визначено види дисциплінарних стягнень та порядок їх застосування, чітко врегульована процедура їх застосування, внаслідок чого забезпечується належний захист законних прав та інтересів працівників при вирішенні питань про притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Передумовою звільнення є ретельне службове розслідування, порядок проведення якого регулюється Інструкцією про порядок організації та проведення службового розслідування і службової перевірки в митній службі України, затвердженою наказом ДМСУ від 13 серпня 2010 року № 918. При цьому необхідно враховувати, що наслідком вчинення дисциплінарного правопорушення може бути припинення державної служби за порушення Присяги або звільнення з митного органу, які є санкціями різних рівнів відповідальності й не можуть застосовуватися як альтернативні. Звільнення за порушення Присяги може мати місце лише тоді, коли державний службовець скоїв проступок проти інтересів служби, який суперечить покладеним на нього обов'язкам, підриває довіру до нього як носія влади, що призводить до приниження державного органу та унеможливорює подальше виконання ним своїх обов'язків. Державний службовець, який вчинив дисциплінарний проступок, не може бути звільнений за порушення Присяги, якщо цей проступок не можна кваліфікувати як порушення Присяги.

Отже, висновок Вищого адміністративного суду України у справі, що розглядається, ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права до встановлених у справі обставин та відповідає правовій позиції Верховного Суду України у справах цієї категорії.

Ураховуючи наведене та керуючись статтями 241, 242, 244 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

У задоволенні заяви Львівської митниці Міністерства доходів і зборів України відмовити.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.